

2015 m. vasario 11 d., trečiadienis

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REZOLIUCIJOS

EUROPOS PARLAMENTAS

P8_TA(2015)0031

JAV Senato ataskaita dėl CŽV veikloje naudojamų kankinimų

2015 m. vasario 11 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl JAV Senato ataskaitos dėl CŽV veikloje naudojamų kankinimų (2014/2997(RSP))

(2016/C 310/01)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 2, 3, 4, 6, 7 ir 21 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 1, 2, 3, 4, 18 ir 19 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių konvenciją ir į jos protokolus,
- atsižvelgdamas į susijusias JT žmogaus teisių priemones, visų pirma į 1966 m. gruodžio 16 d. Tarptautinių pilietinių ir politinių teisių paktą, 1984 m. gruodžio 10 d. Konvenciją prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą ir į atitinkamus jos protokolus, taip pat į 2006 m. gruodžio 20 d. Tarptautinę konvenciją dėl visų asmenų apsaugos nuo prievartinio dingimo,
- atsižvelgdamas į Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimus bylose *Al-Nashiri prieš Lenkiją*, *Abu Zubaydah prieš Lietuvą*, *Husayn (Abu Zubaydah) prieš Lenkiją*, *El-Masri prieš buvusiąją Jugoslavijos Respubliką Makedoniją*, *Nasr ir Ghali prieš Italiją* ir *al-Nashiri prieš Rumuniją*,
- atsižvelgdamas į Italijos teismo sprendimą, pagal kurį 22 CŽV agentai, vienas „Air Force“ pilotas ir du Italijos agentai buvo pripažinti kaltais ir nuteisti kalėti dėl dalyvavimo pagrobiant Milano imamą Abu Omarą 2003 m.,
- atsižvelgdamas į savo 2006 m. liepos 6 d. rezoliuciją dėl tariamo CŽV vykdyto Europos šalių panaudojimo gabenti kalinius ir juos neteisėtai kalinti, įpusėjus Laikinojo komiteto veiklai ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2007 m. vasario 14 d. rezoliuciją dėl CŽV vykdyto kalinių gabenimo ir neteisėto kalinimo Europos šalyse ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2012 m. rugsėjo 11 d. rezoliuciją dėl tariamo CŽV vykdyto kalinių gabenimo ir neteisėto kalinimo Europos šalyse. Tolesni veiksmai po EP Laikinojo komiteto tariamam CŽV vykdytam kalinių gabenimui ir neteisėtam kalinimui Europos šalyse tirti ataskaitos ⁽³⁾,

⁽¹⁾ OL C 303 E, 2006 12 13, p. 833.

⁽²⁾ OL C 287 E, 2007 11 29, p. 309.

⁽³⁾ OL C 353 E, 2013 12 3, p. 1

2015 m. vasario 11 d., trečiadienis

- atsižvelgdamas į savo 2013 m. spalio 10 d. rezoliuciją dėl tariamo CŽV vykdyto kalinių gabenimo ir neteisėto kalnimo Europos šalyse ⁽¹⁾,
 - atsižvelgdamas į Jungtinių Valstijų Senato specialiojo žvalgybos komiteto tyrimą dėl Centrinės žvalgybos valdybos (CŽV) kalnimo ir tardymo programos ir įvairius jos panaudojimo būdus kankinant sulaikytuosius 2001–2006 m.,
 - atsižvelgdamas į savo rezoliucijas dėl Gvantanamo, iš kurių naujausia – 2013 m. gegužės 23 d. rezoliucija „Gvantanamas: kalinių bado streikas“ ⁽²⁾,
 - atsižvelgdamas į Tarybos išvadas dėl pagrindinių teisių ir teisinės valstybės ir dėl Komisijos 2013 m. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos taikymo ataskaitos (Liuksemburgas, 2014 m. birželio 5-6 d.),
 - atsižvelgdamas į savo 2014 m. vasario 27 d. rezoliuciją dėl Pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje (2012 m.) ⁽³⁾,
 - atsižvelgdamas į 2014 m. kovo 11 d. Komisijos komunikatą „Naujos ES priemonės teisei valstybei stiprinti“ (COM(2014)0158),
 - atsižvelgdamas į 2014 m. vasario 3 d. Komisijos ES kovos su korupcija ataskaitą (COM(2014)0038),
 - atsižvelgdamas į 2014 m. kovo 12 d. rezoliuciją dėl JAV Nacionalinės saugumo agentūros (NSA) sekimo programos, sekimo tarnybų įvairiose valstybėse narėse ir jų poveikio ES piliečių pagrindinėms teisėms ir transatlantiniam bendradarbiavimui teisingumo ir vidaus reikalų srityje ⁽⁴⁾,
 - atsižvelgdamas į 2012 m. spalio 25 d. Direktyvą 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi pagrindinių teisių ir teisinės valstybės principo laikymasis sudaro esminę sėkmingos kovos su terorizmu politikos dalį;
- B. kadangi Parlamentas ne kartą pasmerkė CŽV vykdytą slapto kalnimo ir ypatingųjų perdavimų programą, kurią įgyvendinant daug kartų pažeistos žmogaus teisės, įskaitant kankinimą ir kitą nežmonišką ar žeminantį elgesį, grobinimą, slaptą kalnimą, kalnimą be teismo ir negražinimo principo pažeidimus;
- C. kadangi nacionalinio saugumo ir kovos su terorizmu politikos sritims, nepaisant jų ypatingo pobūdžio, netaikoma atskaitomybės principo išimtis, ir turi būti baudžiama už tarptautinės teisės ir žmogaus teisės pažeidimus;
- D. kadangi, siekiant veiksmingai apsaugoti žmogaus teises ir skatinti jų paisyti įgyvendinant ES vidaus ir išorės politiką ir užtikrinti teisėtą ir veiksmingą saugumo politiką, kuri būtų grindžiama teisinės valstybės principu, būtina įdiegti atskaitomybės už ypatinguosius perdavimus, grobinimus, neteisėtus slaptus kalnimus ir kankinimą procedūras;
- E. kadangi Parlamentas ne kartą ragino visapusiškai iširti ES valstybių narių bendradarbiavimą su CŽV įgyvendinant slapto kalnimo ir ypatingųjų perdavimų programą;
- F. kadangi buvusios kadencijos Parlamentas savo minėtoje 2013 m. spalio 10 d. rezoliucijoje ragino esamos kadencijos Parlamentą toliau vykdyti ir įgyvendinti Laikinojo komiteto suteiktus įgaliojimus dėl tariamo CŽV vykdyto kalinių gabenimo ir neteisėto kalnimo Europos šalyse, ir todėl užtikrinti, kad būtų laikomasi jo rekomendacijų, išnagrinti naujus duomenis, kurių gali atsirasti, ir visapusiškai naudotis savo tyrimo teisėmis ir jas plėtoti;

⁽¹⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2013)0418.

⁽²⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2013)0231.

⁽³⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2014)0173.

⁽⁴⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2014)0230.

2015 m. vasario 11 d., trečiadienis

- G. kadangi Senato specialiojo žvalgybos komiteto ataskaitoje atskleidžiama naujų, kaltinimams svarumo suteikiančių faktų, kad kai kurios valstybės narės, jų valdžios institucijos, saugumo ir žvalgybos tarnybų pareigūnai ir agentai prisidėjo prie CŽV vykdytos slapto kalinimo ir ypatingųjų perdavimų programos, kartais korumpuotais būdais – CŽV pervesdavo dideles pinigų sumas mainais už jų bendradarbiavimą;
- H. kadangi Senato specialiojo žvalgybos komiteto ataskaita paneigiami CŽV pareiškimai, kad kankinimai padėjo atskleisti informaciją, kurios negalėjo surinkti įprastais, nesmurtiniais tardymo metodais;
- I. kadangi nebaigta baudžiamoji byla (Nr. 150/09, iškelta centriniame teisme Nr. 5 (*Juzgado Central No 5*)) dėl kankinimų Gvantanamo įlankoje esančioje karinio jūrų laivyno bazėje toliau nagrinėjama Ispanijos Karalystės nacionaliniame teisme (*Audiencia Nacional*);
- J. kadangi JAV prezidentas B. Obama išpareigojo iki 2010 m. sausio mėn. uždaryti Gvantanamo įlankoje esančią sulaikymo įstaigą, kurioje laikomi 122 sulaikytieji, kuriems oficialiai nepateikti baudžiamieji kaltinimai baudžiamajame teisme, įskaitant 54 asmenis, kuriems suteiktas oficialus leidimas juos paleisti;
- K. kadangi ES valstybių narių pagalba perkeliama kai kuriuos Gvantanamo įlankos kalėjimo kalinius buvo neskubi ir ribota;
1. palankiai vertina Senato specialiojo žvalgybos komiteto sprendimą paskelbti savo ataskaitos apie Centrinės žvalgybos valdybos vykdytos kalinimo ir tardymo programą santrauką; skatina paskelbti visą ataskaitą jos per daug ir be reikalo neredaguojant;
 2. griežtai smerkia žiaurius tardymo metodus, būdingus šioms neteisėtoms kovos su terorizmu operacijoms, pabrėžia esminę JAV Senato išvadą, kad CŽV taikyti žiaurūs metodai nepadėjo gauti informacijos, kad būtų pavykę išvengti vėlesnių teroristinių išpuolių; primena, kad visiškai smerkia kankinimą;
 3. mano, kad vykdant CŽV programą vyravusi nebaudžiamumo atmosfera sudarė sąlygas toliau daryti pagrindinių teisių pažeidimus – tai vėliau parodė JAV nacionalinio saugumo agentūros ir įvairių ES valstybių narių slaptų tarnybų masinio sekimo programos;
 4. ragina JAV tirti gausius žmogaus teisių pažeidimus, kurių atsirado įgyvendinant CŽV vykdytas perdavimo ir slapto kalinimo programas, ir už juos patraukti baudžiamojon atsakomybėn, taip pat bendradarbiauti gavus visus ES valstybių narių prašymus suteikti informacijos, ekstradicijos ar veiksmingų teisių gynimo priemonių nukentėjusiesiems prašymus, susijusius su CŽV programa;
 5. dar kartą paragina valstybes nares tirti kaltinimus, kad jų teritorijose būta slaptų kalėjimų, kuriuose žmonės buvo laikomi pagal CŽV programą, ir patraukti baudžiamojon atsakomybėn į šią veiklą įsitraukusius asmenis, atsižvelgiant į visus paaiškėjusius naujus įrodymus;
 6. ragina valstybes nares visapusiškai ištirti neseniai pateiktus kaltinimus, kad jų teritorijoje būta neteisėto perdavimo, sulaikymo ir kankinimo atvejų, ir kaltuosius patraukti baudžiamojon atsakomybėn;
 7. yra susirūpinęs dėl kliūčių, kurių kilo atliekant kai kurių valstybių narių dalyvavimo vykdant CŽV programą nacionalinius parlamentinius ir teisminius tyrimus, dėl piktnaudžiavimo valstybės paslaptimis ir netinkamos dokumentų klasifikacijos – dėl šios priežasties nutraukiamos baudžiamosios bylos ir žmogaus teisių pažeidėjai lieka *de facto* nenubausti;

2015 m. vasario 11 d., trečiadienis

8. ragina nedelsiant paskelbti esamų tyrimų, susijusių su valstybių narių dalyvavimu CŽV programoje, visų pirma tyrimo, kuriam vadovauja J. Chilcot, išvadas;
 9. ragina priimti ES pagrindinių teisių vidaus strategiją ir ragina Komisiją pasiūlyti priimti tokią strategiją bei susijusį veiksmų planą;
 10. paveda savo Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetui, dalyvaujant Užsienio reikalų komitetui, ir visų pirma Žmogaus teisių pakomitečiui, atnaujinti tyrimą dėl „tariamo CŽV vykdyto kalinių gabenimo ir neteisėto kalinimo Europos šalyse“ ir per metus pateikti pranešimą plenariniame posėdyje:
 - atsižvelgiant į rekomendacijas savo minėtoje 2012 m. rugsėjo 11 d. rezoliucijoje dėl tariamo CŽV vykdyto kalinių gabenimo ir neteisėto kalinimo Europos šalyse. Tolesni veiksmai po EP Laikinojo komiteto tariamam CŽV vykdytam kalinių gabenimui ir neteisėtam kalinimui Europos šalyse tirti ataskaitos;
 - sudarant palankesnes sąlygas teikti žmogaus teisių reikalavimus atitinkančią savitarpio teisinę pagalbą ir ją remti, taip pat remti tyrimus atliekančių institucijų teisminį bendradarbiavimą ir advokatų, valstybėse narėse atliekančių su atskaitomybės procesais susijusį darbą, bendradarbiavimą;
 - surengiant klausymą, kuriame dalyvautų nacionaliniai parlamentai ir specialistai, siekiant apžvelgti visus buvusius ir esamus parlamentinius ir teisinius tyrimus;
 - ES valstybėse narėse, kuriose, kaip manoma, būta CŽV slapto kalinimo vietų, surengiant Parlamento tiriamąją misiją, kurioje dalyvautų visos suinteresuotos frakcijos;
 - surenkant visą susijusią informaciją ir įrodymus apie galimus kyšius ar kitus su CŽV programa susijusius korupcijos atvejus;
 11. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams.
-